

PREZES
URZĘDU OCHRONY KONKURENCJI
I KONSUMENTÓW
DELEGATURA W BYDGOSZCZY
ul. Długa 47,85-034 Bydgoszcz
Tel. 52 345-56-44, Fax 52 345-56-17
E-mail: bydgoszcz@uokik.gov.pl

Bydgoszcz, dnia 3 listopada 2016 r.

Znak: RBG-61-02/16/MB-Sz

DECYZJA NR RBG - 8/2016

- I. Na podstawie art. 27 ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 r., poz. 184 ze zm.) w związku z art. 33 ust. 4, 5 i 6 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów oraz w związku z art. 7 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2015 r. poz. 1634) – po przeprowadzeniu postępowania w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, wszczętego z urzędu

– w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów –

uznaje się za praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów działania **Grupy MLC Sp. z o.o. z siedzibą w Toruniu** polegające na:

1. naruszeniu obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji poprzez:
 - a. nieprzekazywanie konsumentom przed zawarciem umowy o kredyt konsumencki informacji, o których mowa w art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (tekst jednolity: Dz. U. z 2014 r., poz. 1497, ze zm.) na formularzu informacyjnym dotyczącym kredytu konsumenckiego wbrew dyspozycji art. 13 ust. 1 w zw. z art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim, w sytuacji kiedy Grupa MLC Sp. z o.o. z siedzibą w Toruniu jest kredytodawcą lub pośrednikiem kredytowym;
 - b. niewskazanie w umowach pożyczki informacji o wszystkich założeniach przyjętych do obliczenia rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania, wbrew dyspozycji art. 30 ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim;

- c. niewskazanie w umowach pożyczki informacji o terminie, sposobie i skutkach odstąpienia od umowy, obowiązku zwrotu przez konsumenta udostępnionego przez kredytodawcę kredytu oraz odsetek zgodnie z rozdziałem 5 ustawy o kredycie konsumenckim, a także kwocie odsetek należnych w stosunku dziennym, wbrew dyspozycji art. 30 ust. 1 pkt 15 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim;
- d. niewskazanie w umowach pożyczki informacji o prawie konsumenta do spłaty kredytu przed terminem, wbrew dyspozycji art. 30 ust. 1 pkt 16 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim;
- e. niewskazanie w umowach pożyczki informacji o organie nadzoru właściwego w sprawach ochrony konsumentów, wbrew dyspozycji art. 30 ust. 1 pkt 21 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim;

co stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów i **stwierdza się ich zaniechanie z dniem 24 kwietnia 2015 r. w zakresie praktyk opisanych w pkt I.a-e dotyczących zawierania umów kredytu konsumenckiego oraz stwierdza się zaniechanie z dniem 1 stycznia 2016 r. w zakresie praktyki opisanej w pkt I.a dotyczącym działalności Spółki jako pośrednik kredytowy.**

2. bezprawnym działaniu poprzez przyjmowanie, jako zabezpieczenia wierzytelności wynikającej z umowy pożyczki pieniężnej krótkoterminowej zawartej z konsumentem, weksla in blanco bez formuły „nie na zlecenie” lub innej równoznacznej, wbrew dyspozycji przepisu art. 41 ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim, co stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów i **stwierdza się jej zaniechanie z dniem 24 kwietnia 2015 r.,**
3. zamieszczeniu:
 - a. w Załączniku nr 2 do umowy pośrednictwa kredytowego – Oświadczenie o odstąpieniu od umowy zawartej na odległość, postanowień o treści: „Oświadczam, że zgodnie z art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 2 marca 2000 r. o ochronie niektórych praw konsumentów oraz odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny (Dz.U. nr 22 poz. 271 z późn. zm.) odstępuje od umowy zlecenia pośrednictwa finansowego nr (tu każdorazowo wpisywany jest numer umowy oraz data jej zawarcia). Wskazuje, iż oświadczenie składam z zachowaniem terminu określonego w art. 10 w/w ustawy, a wobec nierozpoczęcia świadczenia usług odstępuję jej w pełni skutecznie.”, które odsyłając do przepisów nieobowiązującej ustawy wskazywały na 10-cio dniowy termin na odstąpienie od umowy, podczas gdy aktualnie obowiązujący przepis art. 40 ust 1 ustawy o prawach konsumenta przewiduje termin 14-sto dniowy, co wyczerpuje znamiona nieuczciwej praktyki rynkowej zdefiniowanej w art. 5 ust. 3 pkt 4 w zw. z art. 5 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 w zw. z art. 4 ust 2 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 r., poz. 3),
 - b. w Załączniku nr 3 do umowy pośrednictwa kredytowego postanowienia o treści: „Na mocy art. 10 ust. 3 pkt 1 Ustawy z dnia 2 marca 2000r. o ochronie

niektórych praz konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny, wyrażam zgodę na rozpoczęcie świadczenia usług pośrednictwa finansowego przed upływem terminu do złożenia oświadczenia o odstąpieniu od umowy”, które odsyłając do przepisów nieobowiązującej ustawy wskazywało na niemożliwość realizacji przez konsumenta prawa do odstąpienia od umowy w przypadku rozpoczęcia świadczenia usług przez przedsiębiorcę za zgodą konsumenta, podczas gdy aktualnie obowiązujący przepis art. 40 ust. 4 ustawy o prawach konsumenta na to zezwala, co wyczerpuje znamiona nieuczciwej praktyki rynkowej zdefiniowanej w art. 5 ust. 3 pkt 4 w zw. z art. 5 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 w zw. z art. 4 ust 2 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 r., poz. 3),

- c. w Formularzu odstąpienia od umowy, znajdującego się w Załączniku nr 1 do umowy pożyczki, informacji, iż ww. formularz należy doręczyć osobiście albo przez pełnomocnika lub przesłać listem poleconym na adres przedsiębiorcy, podczas gdy art. 53 ust. 4 i 5 ustawy o kredycie konsumenckim nie określa wymogów co do formy złożenia oświadczenia o odstąpieniu od umowy, co stanowi nieuczciwą praktykę rynkową, o której mowa w art. 5 ust. 1 w związku z art. 4 ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym,

co stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów i **stwierdza się ich zaniechanie z dniem 31 marca 2016 r. w zakresie praktyki opisaney w pkt I.3.a. i I.3.b., z dniem 24 kwietnia 2015 r. w zakresie praktyk opisanych w pkt I.3.c.**

- II. Na podstawie art. 105 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 r., poz. 23 ze zm.) w związku z art. 83 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 r., poz. 184) oraz stosownie do art. 33 ust. 4, 5 i 6 ww. ustawy

– w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów –

umarza się jako bezprzedmiotowe, postępowanie wszczęte z urzędu w sprawie stosowania przez **Grupę MLC Sp. z o.o. z siedzibą w Toruniu** praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, polegających na naruszeniu obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji poprzez:

- niewskazanie w umowach pożyczki informacji o wszystkich założeniach przyjętych do całkowitej kwoty do zapłaty przez konsumenta, wbrew dyspozycji art. 30 ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim;
- niewskazanie w umowach pożyczki informacji o możliwości skorzystania z pozasądowego rozstrzygnięcia sporów oraz zasadach dostępu do tej procedury, wbrew dyspozycji art. 30 ust. 1 pkt 20 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim.

- III. Na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 r., poz. 184 ze zm.) oraz stosownie do art. 33 ust. 4, 5 i 6 ww. ustawy

– działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów –

nakłada się na Grupę MLC Sp. z o.o. z siedzibą w Toruniu karę pieniężną w wysokości:

1. **6.510 zł** (słownie: sześć tysięcy pięćset dziesięć złotych), płatną do budżetu państwa z tytułu naruszenia zakazu, o którym mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów w zakresie opisanym w punkcie I.1. sentencji niniejszej decyzji ;
2. **4.376 zł** (słownie: cztery tysiące trzysta siedemdziesiąt sześć złotych), płatną do budżetu państwa z tytułu naruszenia zakazu, o którym mowa w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów w zakresie opisanym w punkcie I.2 sentencji niniejszej decyzji;
3. **7.877 zł** (słownie: siedem tysięcy osiemset siedemdziesiąt siedem złotych), płatną do budżetu państwa z tytułu naruszenia zakazu, o którym mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów w zakresie opisanym w punkcie I.3. sentencji niniejszej decyzji.

IV. Na podstawie art. 77 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 r., poz. 184 ze zm.) oraz w związku z art. 80 tej ustawy oraz stosowanie do art. 33 ust. 4, 5 i 6 ww. ustawy, a także na podstawie art. 263 § 1 i art. 264 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 r., poz. 23) w związku z art. 83 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 r., poz. 184 ze zm.)

– w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów –

obciąża się **Grupę MLC Sp. z o.o. z siedzibą w Toruniu** kosztami opisanego w punkcie I sentencji postępowania w sprawie naruszenie zbiorowych interesów konsumentów w kwocie **24,80 zł** (słownie: dwadzieścia cztery złote 80/100) i zobowiązuje się **Grupę MLC Sp. z o.o. z siedzibą w Toruniu** do ich zwrotu Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji.

UZASADNIENIE

Na skutek zawiadomienia Miejskiego Rzecznika Konsumentów w Toruniu, w dniu 26 czerwca 2015 r. – Postanowieniem Nr RBG-121/2015 – Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej: Prezes UOKiK lub organ ochrony konsumentów) wszczął z urzędu postępowanie wyjaśniające mające na celu ustalenie, czy Grupa MLC Sp. z o.o. z siedzibą w Toruniu (dalej: Spółka, MLC lub przedsiębiorca) dopuściła się naruszenia przepisów uzasadniających wszczęcie postępowania w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów poprzez godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy, w tym w szczególności w zakresie naruszenia przepisów ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (tekst jednolity: Dz.U. z 2014, poz. 1497, z późn. zm.).

Mając na uwadze dokonane na etapie postępowania wyjaśniającego ustalenia, Prezes UOKiK postanowieniem Nr RBG-20/2016 z dnia 23 marca 2016 r. – wszczął z urzędu postępowanie w sprawie podejrzenia stosowania przez Grupę MLC z siedzibą w Toruniu praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów określonych w sentencji niniejszej decyzji.

Przedsiębiorca w odpowiedzi na wezwanie do ustosunkowania się do zarzutów przedstawionych w postanowieniu Nr RBG-20/2016 z dnia 23 marca 2016 r., poinformował, iż w toku postępowania wyjaśniającego udzielił wszelkich wyjaśnień dotyczących ww. zarzutów. Ponadto wskazano, iż Spółka od stycznia 2016 r. nie nawiązuje umów z klientami, „tkwi w nieformalnym zawieszeniu” oraz przygotowywany jest oficjalny wniosek do Krajowego Rejestru Sądowego o wpis dotyczący zawieszenia działalności.

Organ ochrony konsumentów w dniu 6 lipca 2016 r. skierował do przedsiębiorcy przez operatora pocztowego Szczegółowe Uzasadnienie Zarzutów, Spółka nie podjęła przesyłki w terminie po podwójnym awizowaniu, na podstawie art. 44 § 4 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 r., poz. 23, dalej: k.p.a.) doręczenie uznano za skuteczne.

Pismem z dnia 3 czerwca 2016 r. Spółka w odpowiedzi na wezwanie Prezesa UOKiK dotyczącego wysokości obrotu osiągniętego w 2015 r. wskazała, iż wszelkie dokumenty księgowe znajdują się w Kancelarii Bielawski Sp. z o.o. Sp. k. z siedzibą we Wrocławiu (dalej: Kancelaria Bielawski), która na podstawie umowy prowadziła księgi handlowe MLC. Grupa MLC utrzymuje, iż pomimo wielokrotnych wezwań ww. kancelarii do wydania dokumentów księgowych nie otrzymała ich. Umowa o prowadzenie ksiąg handlowych została wypowiedziana przez MLC. W związku z zaistniałą sytuacją organ ochrony konsumentów wystosował w dniu 24 sierpnia 2016 r. ponowne wezwanie do MLC w sprawie obrotu a także wezwanie do Kancelarii Bielawski oraz Pierwszego Urzędu Skarbowego w Toruniu w przedmiocie obrotu osiągniętego przez Spółkę.

Pismem z dnia 12 września 2016 r. Naczelnik Pierwszego Urzędu Skarbowego w Toruniu poinformował, iż w systemie informatycznym zarejestrowano zeznanie o wysokości osiągniętego dochodu (poniesionej straty) przez MLC, w którym przedsiębiorca wskazał sumę przychodów w wysokości (**tajemnica przedsiębiorstwa**) zł.

Pismem z dnia 12 września 2016 r. Kancelaria Bielawski wskazała, iż MLC w poprzednim roku obrotowym osiągnęło obrót w wysokości (**tajemnica przedsiębiorstwa**).

Kancelaria przedłożyła organowi dokument „Jednostronny rachunek zysków i strat z uwzględnieniem bufora”.

Natomiast Spółka nie podjęła ww. wezwania Prezesa UOKiK w terminie, przesyłkę zwrócono po uprzednim dwukrotnym awizowaniu.

Prezes UOKiK zawiadomił Spółkę o zakończeniu zbierania materiału dowodowego oraz o możliwości zapoznania się z aktami sprawy (pismo z dnia 29 września 2016 r.). Organ ochrony konsumentów skierował ww. pismo przez operatora pocztowego, MLC nie podjęło przesyłki w terminie po podwójnym awizowaniu, na podstawie art. art. 44 § 4 k.p.a. doręczenie uznano za skuteczne. Przedsiębiorca nie skorzystał z uprawnienia zapoznania się z aktami postępowania.

Prezes UOKiK ustalił następujący stan faktyczny:

Grupa MLC Sp. z o.o. z siedzibą w Toruniu w dniu 12 lutego 2015 r. została wpisana do Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem 0000539526. Przedmiotem działalności Spółki jest m.in. pozostałe pośrednictwo pieniężne, pozostałe formy udzielania kredytów, pozostała finansowa działalność usługowa, gdzie indziej niesklasyfikowana, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszów emerytalnych.

W dniu 22 kwietnia 2016 r. Spółka zawiesiła wykonywanie działalności gospodarczej, co ujawniła we wpisie do Krajowego Rejestru Sądowego.
(dowód: wydruk z Centralnej Informacji Krajowego Rejestru Sądowego, karta: 382-384, karta:411-413.)

Przedsiębiorca zawierał z konsumentami umowy kredytu konsumenckiego na odległość oraz umowy pośrednictwa kredytowego na odległość. W tych celach Spółka sformułowała wzorce umów: Umowa zlecenie pośrednictwa finansowego, Umowa pożyczki pieniężnej krótkoterminowej. Wzór umowy dotyczący pośrednictwa kredytowego uległ zmianie w kwietniu 2015 r.

(dowód: pismo przedsiębiorcy z dnia 7 lipca 2015 r., karta: 8, 9; wzorce umowy zlecenia pośrednictwa finansowego, karta 16 – 36; wzorzec umowy pożyczki krótkoterminowej 38 - 47)

Potencjalny klient zgłaszał się do Spółki drogą elektroniczną – poprzez wysłanie wiadomości elektronicznej lub za pośrednictwem formularza kontaktowego zamieszczonego na stronie internetowej www.grupamlc.pl bądź konsument kontaktował się z przedsiębiorcą telefonicznie.

(dowód: pismo przedsiębiorcy z dnia 7 lipca 2015 r., karta: 8 – 13)

MLC oferowało konsumentom zawarcie umowy pośrednictwa kredytowego, na podstawie której przyjmowało do wykonania, pośredniczenie, w imieniu i na rzecz konsumenta, przy dokonaniu wszelkich czynności faktycznych i prawnych niezbędnych do zawarcia przez konsumenta umowy kredytu lub pożyczki. W ramach pośrednictwa kredytowego MLC współpracowało z Kredytum.pl S.A. z siedzibą w Kołobrzegu oraz Idea Expert S.A. z siedzibą w Warszawie.

(dowód: wzór umowy zlecenia pośrednictwa finansowego, karta 26 – 36; wzór umowy pośrednictwa finansowego karta: 109 – 209; pismo Spółki z dnia 7 lipca 2015 r., karta 8; pismo Idea Expert S.A. z siedzibą w Warszawie wraz z umową o współpracy ze Spółką, karta 250 – 255; pismo Kredytum.pl S.A. z siedzibą w Warszawie wraz z umową o współpracy ze Spółką, karta 259 – 261)

W zakresie zarzutu wskazanego w pkt I.1.a postanowienia Nr RBG20-2016 (dalej: postanowienie), Prezes UOKiK ustalił, iż MLC nie przekazywało konsumentom przed zawarciem umowy o kredyt konsumencki na formularzu informacyjnym informacji, o których

stanowią przepisy ustawy o kredycie konsumenckim (vide art. 13 ust. 1 ww. ustawy) w sytuacji, kiedy Spółka była kredytodawcą a także wtedy, kiedy przedsiębiorca pośredniczył w zawarciu umowy kredytu konsumenckiego.

Z informacji przedstawionych przez Spółkę, wynika, iż w przypadku wykonywania usługi pośrednictwa kredytowego wynikającego z umowy pośrednictwa obowiązek udostępniania formularza informacyjnego leży po stronie potencjalnego kredytodawcy. Natomiast z wyjaśnień Kredytum.pl S.A. z siedzibą w Kołobrzegu oraz Idea Expert S.A. z siedzibą w Warszawie a także z umów zawartych przez ww. podmioty ze Spółką wynika, iż to na MLC jako pośredniku kredytowym ciąży obowiązek przedstawiania konsumentom formularzy informacyjnych.

(dowód: pismo Spółki z dnia 7 lipca 2015 r., karta 11; pismo Idea Expert S.A. z siedzibą w Warszawie wraz z umową o współpracy ze Spółką, karta 250; pismo Kredytum.pl S.A. z siedzibą w Warszawie wraz z umową o współpracy ze Spółką, karta 259)

Spółka wskazała, iż w przypadku pożyczek pieniężnych krótkoterminowych wypłacanych ze środków MLC wszelkie informacje jakie winny znaleźć się w formularzu informacyjnym znajdują się w treści umowy pożyczki oraz w Pouczeniach stanowiących Załącznik nr 1 do ww. umowy, z którymi konsument ma obowiązek się zapoznać przed podpisaniem umowy.

(dowód: pismo Spółki z dnia 21 września 2015 r., karta 257; pismo Spółki z dnia 4 stycznia 2016 r., karta 372)

Spółka do marca 2015 r. udzielała konsumentom pożyczek ze środków własnych, w ramach umów o kredyt konsumencki. Trzy ostatnie umowy MLC zawarło w dniu 24 marca 2015 r.

(dowód: pismo przedsiębiorcy z dnia 25 listopada 2015 r., karta 265; pismo Spółki z dnia 4 stycznia 2016 r., karta 372)

Odnośnie zarzutów wskazanych w pkt I.1.b-e postanowienia, Prezes UOKiK ustalił, że w umowach pożyczki zawieranych z konsumentami nie znajdują się informacje wymagane przepisem art. 30 ust. 1 pkt: 7, 15, 16, 20 i 21 ustawy o kredycie konsumenckim o:

- wszystkich założeniach przyjętych do obliczenia rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania oraz całkowitej kwoty do zapłaty przez konsumenta,
- terminie, sposobie i skutkach odstąpienia od umowy, obowiązku zwrotu przez konsumenta udostępnionego przez kredytodawcę kredytu oraz odsetek zgodnie z rozdziałem 5 ustawy o kredycie konsumenckim, a także kwocie odsetek należnych w stosunku dziennym,
- prawie konsumenta do spłaty kredytu przed terminem,
- możliwości skorzystania z pozasądowego rozstrzygnięcia sporów oraz zasadach dostępu do tej procedury,
- organie nadzoru właściwego w sprawach ochrony konsumentów.

(dowód: 5 umów pożyczki krótkoterminowej udzielone ze środków własnych Grupy MLC Sp. z o.o. zawartych w marcu 2015 r., karta 60 - 107)

W zakresie zarzutu wskazanego w pkt I.2 postanowienia, Prezes UOKiK ustalił, że przedsiębiorca w umowach pożyczki zamieścił postanowienia o treści: „Jako zabezpieczenie wszelkich należności Pożyczkobiorcy względem Pożyczkodawcy powstałych z tytułu niniejszej umowy Pożyczkobiorca składa w dniu zawarcia niniejszej umowy weksel in blanco, który to weksel w przypadku niewykonania przez Pożyczkobiorcę, któregokolwiek z postanowień umowy, Pożyczkodawca ma prawo uzupełnić na kwotę wymienioną w deklaracji wekslowej wraz ze wszystkimi kosztami i odsetkami, opłatami za zwłokę, oraz kosztami uzupełnienia weksla opatrzyć klauzulą „bez protestu”, miejscem i terminem płatności według własnego uznania i wezwać Pożyczkobiorcę w terminie 3 dni licząc od daty jego uzupełnienia, do jego wykupu za kwotę wskazaną na wekslu (za okazaniem).” Zgodnie

z informacją wskazaną w deklaracji wekslowej weksel może zostać opatrzony klauzulą „bez protestu”.

(dowód: 5 umów pożyczki krótkoterminowej udzielone ze środków własnych Grupy MLC Sp. z o.o. zawartych w marcu 2015 r., karta 60 - 107; deklaracje do weksla in blanco, karta: 211- 225)

Prezes UOKiK odnośnie zarzutu z pkt I.3.a postanowienia ustalił, iż przedsiębiorca, w Załączniku nr 2 do umowy pośrednictwa kredytowego – Oświadczenie o odstąpieniu od umowy zawartej na odległość, zamieścił postanowienia o treści: „Oświadczam, że zgodnie z art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 2 marca 2000 r. o ochronie niektórych praw konsumentów oraz odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny (Dz.U. nr 22 poz. 271 z późn. zm.) odstępuje od umowy zlecenia pośrednictwa finansowego nr (tu każdorazowo wpisywany jest numer umowy oraz data jej zawarcia). Wskazuje, iż oświadczenie składam z zachowaniem terminu określonego w art. 10 w/w ustawy, a wobec nierozpoczęcia świadczenia usług odstępuję jej w pełni skutecznie.”

(dowód: Załącznik nr 2 do umów pośrednictwa kredytowego, karta: 114, 123, 132, 141, 150, 160, 171, 182, 193, 204)

W zakresie zarzutu z pkt I.3.b postanowienia Spółka, w Załączniku nr 3 do umowy pośrednictwa kredytowego, zamieściła postanowienia o treści: „Na mocy art. 10 ust. 3 pkt 1 Ustawy z dnia 2 marca 2000 r. o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny, wyrażam zgodę na rozpoczęcie świadczenia usług pośrednictwa finansowego przed upływem terminu do złożenia oświadczenia o odstąpieniu od umowy”.

(dowód: Załącznik nr 3 do umów pośrednictwa kredytowego, karta: 115, 124, 133, 142, 151, 161, 172, 183, 194, 205)

Prezes UOKiK odnośnie zarzutu z pkt I.3.c postanowienia ustalił, iż MLC w Formularzu odstąpienia od umowy, znajdującego się w Załączniku nr 1 do umowy pożyczki, zawarło informację, iż ww. formularz należy doręczyć osobiście albo przez pełnomocnika lub przesłać listem poleconym na adres przedsiębiorcy.

(dowód: Załącznik nr 1 do umów pożyczki, karta: 65, 75, 85, 95, 104)

Prezes UOKiK ustalił zaniechanie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów opisanych w pkt I.1.a-e postanowienia (w zakresie zawierania przez MLC umów kredytu konsumenckiego), pkt I.2, pkt I.3.c niniejszej decyzji z dniem 24 kwietnia 2015 r. – dzień po dniu w którym wykonana została ostatnia z umów kredytu konsumenckiego zawartych z konsumentami w marcu 2015 r. Natomiast odnośnie praktyki wskazanej w pkt I.1.a odnoszącym się do działalności Spółki jako pośrednika kredytowego, organ ochrony konsumentów ustalił zaniechanie stosowania praktyki z dniem 1 stycznia 2016 r. – zaprzestaniem oferowania konsumentom zawierania ww. umów. W kwestii praktyk opisanych w pkt I.3.a i b, ustalono zaniechanie ich stosowania z dniem 31 marca 2016 r. – dzień po dniu w którym wykonana została ostatnia z umów pośrednictwa kredytowego zawartych w grudniu 2015 r.

Prezes UOKiK na podstawie przedłożonych przez Kancelarię Bielawski oraz Pierwszy Urząd Skarbowy w Toruniu informacji ustalił obrót jaki przedsiębiorca osiągnął w 2015 roku. Z „Jednostronnego rachunku zysków i strat z uwzględnieniem bufora” wynika, iż ww. obrót wyniósł **(tajemnica przedsiębiorstwa)**.

Mając na uwadze zebrany materiał dowodowy, Prezes UOKiK zważył, co następuje:

Prezes UOKiK, zgodnie z art. 1 ust. 1 z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 r., poz. 184 ze zm., dalej: ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów), podejmuje się ochrony interesów konsumentów wyłącznie w interesie publicznym, tzn. wtedy, gdy daną praktyką przedsiębiorcy może być dotknięty każdy konsument w analogicznych okolicznościach.¹ Warunkiem koniecznym do uruchomienia instrumentów określonych w tej ustawie jest zatem zaistnienie takiego stanu faktycznego, w którym działania przedsiębiorców naruszają jej przepisy i jednocześnie stanowią zagrożenie dla interesu publicznego, bądź też naruszają ten interes.

Niniejsze postępowanie dotyczy podejrzenia stosowania przez przedsiębiorcę praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów w zakresie zawierania z konsumentami umów pożyczki i umów pośrednictwa kredytowego, a więc tych korzystających, jak też chcących dopiero skorzystać z usług finansowych świadczonych przez MLC.

Oznacza to *de facto*, że przedmiotowe praktyki mogły dotyczyć nieokreślonego z góry kręgu adresatów, a zatem mogły naruszać zbiorowy interes konsumentów. Uznać wobec tego należy, iż niniejsze postępowanie prowadzone było w interesie publicznym.

Przepis art. 24 ust. 1² tejże ustawy stanowi, iż „*Zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.*”, natomiast art. 24 ust. 2 określa, iż „*Przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy, w szczególności: 1) (...); 2) naruszanie obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji; 3) nieuczciwe praktyki rynkowe lub czyny nieuczciwej konkurencji*”.

Oceny, czy w danym przypadku mamy do czynienia z praktyką określoną w wyżej wymienionym przepisie należy dokonać na podstawie ustalenia łącznego spełnienia trzech przesłanek, którymi są:

- **działania przedsiębiorcy,**
- **bezprawność tych działań,**
- **naruszenie zbiorowych interesów konsumentów.**

Działania przedsiębiorcy

Zgodnie z przepisem art. 4 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, ilekroć w ustawie tej jest mowa o przedsiębiorcy, pojmuje się przez to w pierwszej kolejności przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 r., poz. 584 ze zm., dalej: ustawa o swobodzie

¹Por. Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 13 stycznia 2009 r., sygn. akt: XVII Ama 26/08.

² W niniejszej decyzji cytowane przepisy posiadają z tekstu ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów publikowanej w Dz.U. z 2015 r., poz. 184, zgodnie bowiem z art. 7 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2015 r. poz. 1634) do spraw, w których postępowanie przed Prezesem Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wszczęto przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się przepisy dotychczasowe.

działalności). Przedsiębiorcą w rozumieniu art. 4 ust. 1 tej ustawy jest osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną - wykonująca we własnym imieniu działalność gospodarczą. Przepis art. 2 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej definiuje działalność gospodarczą jako zarobkową działalność wytwórczą, handlową, budowlaną, usługową oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin ze złóż, a także działalność zawodową wykonywaną w sposób zorganizowany i ciągły.

Mając powyższe na uwadze, uznać należy, iż MLC jest przedsiębiorcą w rozumieniu art. 4 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Tym samym, jego działania mogą podlegać ocenie w aspekcie naruszenia zakazu stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

Spółka w toku niniejszego postępowania zawiesiła wykonywanie działalności gospodarczej. W tym miejscu wskazać należy, iż zgodnie z art. 14 a ust. 4 pkt 4 ustawy o swobodzie działalności przedsiębiorca w okresie zawieszenia działalności ma prawo albo obowiązek uczestniczyć w postępowaniach sądowych, postępowaniach podatkowych i administracyjnych związanych z działalnością gospodarczą wykonywaną przed zawieszeniem wykonywania działalności gospodarczej. Stąd zawieszenie przez MLC prowadzenia działalności gospodarczej pozostaje bez znaczenia dla prowadzonego przed Prezesem UOKiK postępowania.

Bezprawność działania, o którym mowa w pkt I niniejszej decyzji

W świetle przepisu art. 24 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy. Działania przedsiębiorcy mogą zostać uznane za bezprawne w razie ustalenia, że doszło do naruszenia przepisów innych ustaw. Przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy, w szczególności naruszanie obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji; nieuczciwe praktyki rynkowe.

Ad 1.a.

Zgodnie z art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (tekst jednolity: Dz. U. z 2014 r., poz. 1497, z późn. zm., dalej: ustawa o kredycie konsumenckim) kredytodawca lub pośrednik kredytowy przekazuje konsumentowi dane, o których mowa w art. 13 ust. 1 i 2, na formularzu informacyjnym dotyczącym kredytu konsumenckiego, którego wzór określa załącznik nr 1 do ustawy. Przepis art. 13 ust. 1 ww. ustawy stanowi natomiast, iż kredytodawca lub pośrednik kredytowy przed zawarciem umowy o kredyt konsumencki jest zobowiązany podać konsumentowi, na trwałym nośniku:

- 1) imię, nazwisko (nazwę) i adres (siedzibę) kredytodawcy i pośrednika kredytowego;
- 2) rodzaj kredytu;
- 3) czas obowiązywania umowy;
- 4) stopę oprocentowania kredytu oraz warunki jej zmiany z podaniem indeksu lub stopy referencyjnej, o ile ma zastosowanie do pierwotnej stopy oprocentowania kredytu; jeżeli umowa o kredyt konsumencki przewiduje różne stopy oprocentowania, informacje te podaje się dla wszystkich stosowanych stóp procentowych w danym okresie obowiązywania umowy;
- 5) całkowitą kwotę kredytu;
- 6) terminy i sposób wypłaty kredytu;

- 7) rzeczywistą roczną stopę oprocentowania oraz całkowitą kwotę do zapłaty przez konsumenta;
- 8) zasady i terminy spłaty kredytu oraz w odpowiednich przypadkach kolejność zaliczania rat kredytu konsumenckiego na poczet należności kredytodawcy;
- 9) informację dotyczącą obowiązku zawarcia umowy dodatkowej, w szczególności umowy ubezpieczenia;
- 10) w odpowiednich przypadkach informację o innych kosztach, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową o kredyt konsumencki, w szczególności odsetkach, opłatach, prowizjach, marżach oraz kosztach usług dodatkowych, jeżeli są znane kredytodawcy, oraz warunki na jakich koszty te mogą ulec zmianie;
- 11) informację o konieczności poniesienia opłat notarialnych, o ile wystąpią;
- 12) informację o stopie oprocentowania zadłużenia przeterminowanego, warunki jej zmiany oraz ewentualne inne opłaty z tytułu zaległości w spłacie kredytu;
- 13) informację o skutkach braku płatności;
- 14) w odpowiednich przypadkach informację o wymaganych zabezpieczeniach kredytu konsumenckiego;
- 15) informację o prawie konsumenta do odstąpienia od umowy;
- 16) informację o prawie konsumenta do spłaty kredytu przed terminem;
- 17) informację o prawie kredytodawcy do zastrzeżenia w umowie prowizji za spłatę kredytu przed terminem oraz zasady jej ustalania;
- 18) informację o prawie konsumenta do otrzymania bezpłatnej informacji na temat wyników przeprowadzonej w celu oceny zdolności kredytowej weryfikacji w bazie danych;
- 19) informację o prawie konsumenta do otrzymania bezpłatnego projektu umowy, na warunkach określonych w art. 12;
- 20) w odpowiednich przypadkach informację o terminie, w którym kredytodawca lub pośrednik kredytowy jest związany informacjami, które przekazał konsumentowi.

Celem przywołanych wyżej przepisów ustawy o kredycie konsumenckim jest zapewnienie konsumentowi informacji, które pozwolą mu na porównanie ofert kredytowych różnych kredytodawców i wybranie oferty najkorzystniejszej dla siebie. Przepisy te formułują obowiązek kredytodawcy/pożyczkodawcy i nie pozostawiają marginesu swobody w tym zakresie. Uznaje się, iż informacje te powinny zostać doręczone konsumentowi z odpowiednim wyprzedzeniem przed zawarciem umowy, tak aby konsument dysponował wystarczającym czasem do namysłu i porównania ofert kredytowych.³

Z informacji przedstawionych przez Spółkę, wynika, iż w przypadku wykonywania usługi pośrednictwa kredytowego wynikającego z umowy pośrednictwa obowiązek udostępniania formularza informacyjnego leży po stronie potencjalnego kredytodawcy. Natomiast z wyjaśnień Kredytum.pl S.A. z siedzibą w Kołobrzegu oraz Idea Expert S.A. z siedzibą w Warszawie a także z umów zawartych przez ww. podmioty ze Spółką wynika, iż to na MLC jako pośredniku kredytowym ciąży obowiązek przedstawiania konsumentom formularzy informacyjnych.

W przypadku pożyczek pieniężnych krótkoterminowych wypłacanych ze środków MLC wszelkie informacje jakie winny znaleźć się w formularzu informacyjnym w ocenie Spółki znajdują się w treści umowy pożyczki oraz w Pouczeniach stanowiących Załącznik nr 1 do ww. umowy, z którymi konsument ma obowiązek się zapoznać przed podpisaniem umowy.

Mając powyższe na uwadze, stwierdzić należy, iż przedsiębiorca nie wypełnił ustawowego obowiązku stosowania i dostarczania konsumentom formularza informacyjnego

³ Raport UOKiK *Opłaty stosowane przez instytucje parabankowe*, Warszawa, czerwiec 2013, str. 17.

przed zawarciem umowy pożyczki oraz umowy pośrednictwa a tym samym nie przekazał informacji wymaganych przepisami ustawy o kredycie konsumenckim, stąd należy stwierdzić, iż opisywane działanie przedsiębiorcy jest sprzeczne z art. 13 ust. 1 w zw. z art. 14 ww. ustawy.

Ad 1.b

Zgodnie z art. 30 ust. 1 pkt 7 ustawy o kredycie konsumenckim, umowa o kredyt konsumencki, powinna określać rzeczywistą roczną stopę oprocentowania oraz całkowitą kwotę do zapłaty przez konsumenta ustaloną w dniu zawarcia umowy o kredyt konsumencki wraz z podaniem wszystkich założeń przyjętych do jej obliczenia.

Analiza umów pożyczki zawartych przez Spółkę wykazała, iż w umowach co prawda podawana jest rzeczywista roczna stopa oprocentowania (RRSO), jednakże brak jest wskazania wszystkich założeń przyjętych przy jej wyliczaniu.

Zgodnie z art. 5 pkt 12 ustawy o kredycie konsumenckim rzeczywista roczna stopa oprocentowania to całkowity koszt kredytu ponoszony przez konsumenta, wyrażony jako wartość procentowa całkowitej kwoty kredytu w stosunku rocznym. Wzór obliczania rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania oraz wskazanie założeń przyjętych do jej obliczania zawiera załącznik nr 4 do ustawy o kredycie konsumenckim. Przykładowo wskazać należy, iż w celu obliczenia rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania przyjmuje się założenie, że umowa o kredyt będzie obowiązywać przez czas, na który została zawarta oraz że kredytodawca i konsument wypełnią zobowiązania wynikające z umowy o kredyt w terminach określonych w tej umowie, odstępy czasu między datami używanymi w obliczeniach wyrażone będą w latach lub w ułamkach roku, przy czym rok liczy 365 dni, a w przypadku lat przestępnych 366 dni, 52 tygodnie lub dwanaście równych miesięcy, przyjmuje się, że równy miesiąc ma 30,41666 dni (vide. pkt 3 Załącznika nr 4 do ustawy o kredycie konsumenckim).

Zdaniem organu ochrony konsumentów Spółka nie dopełniła obowiązku, o którym mowa w art. 30 ust. 1 pkt 7 ustawy o kredycie konsumenckim w zakresie wskazania wszystkich założeń przyjętych przy wyliczaniu RRSO.

Ad 1.c.

W ocenie organu ochrony konsumentów Spółka nie udzieliła w umowach pożyczki informacji o terminie, sposobie i skutkach odstąpienia od umowy, obowiązku zwrotu przez konsumenta udostępnionego przez kredytodawcę kredytu oraz odsetek zgodnie z rozdziałem 5 ustawy o kredycie konsumenckim, a także kwocie odsetek należnych w stosunku dziennym, w przypadku odstąpienia konsumenta od umowy, wbrew dyspozycji art. 30 ust. 1 pkt 15 ustawy o kredycie konsumenckim. Informacje na temat prawa do odstąpienia od umowy znalazły się w Pouczeniach będących załącznikiem do umowy pożyczki.

W tym miejscu należy wskazać, iż w ocenie Prezesa UOKiK przedstawienie informacji wymaganych w art. 30 ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim w innym dokumencie aniżeli właściwa umowa pożyczki - z którą konsument ma możliwość zapoznania się i jej podpisania - jest nieuprawnione i nie stanowi wypełnienia przez przedsiębiorcę w sposób właściwy obowiązków informacyjnych względem słabszej strony stosunku obligacyjnego. Ustawodawca w art. 30 ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim przewidział pewne minimum informacyjne, które konsument powinien otrzymać bez wgłębiania się w inne wzorce umowne czy ich załączniki.

Ustawodawca zagwarantował konsumentom zawierającym umowę o kredyt konsumencki tzw. czas do namysłu (*coolinf-off period*). Jest to odstępstwo od reguły, zgodnie z którą należy wywiązywać się z zawartych umów (*pacta sunt servanda*), dzięki czemu konsument ma prawo z niej zrezygnować w ściśle określonym terminie, jeśli np. nie potrzebuje już kredytu lub nie odpowiadają mu warunki, na jakich został on udzielony. W takim wypadku zobowiązany jest do zwrotu otrzymanej kwoty kredytu oraz zapłacenia odsetek za faktyczny czas korzystania z kredytu. Przedsiębiorca ma natomiast obowiązek zwrotu wszelkich opłat związanych z przyznaniem kredytu, w tym opłaty przygotowawczej, administracyjnej, czy też kaucji windykacyjnej. Uprawnienie do odstąpienia od umowy jest uprawnieniem kształtującym, tak więc nie jest wymagana zgoda przedsiębiorcy na skorzystanie z tego prawa.

Aby powyższe uprawnienie mogło być w jak najszerszym zakresie stosowane, konsumenci muszą posiadać wiedzę o takim przywileju. Dlatego też ustawodawca wskazał, iż informacja o prawie konsumenta do odstąpienia od umowy stanowi istotny element umowy o kredyt konsumencki i nałożył na przedsiębiorcę obowiązek poinformowania o tymże uprawnieniu bezpośrednio w samej umowie.

Ponadto, w omawianej sytuacji konsument nie ma pewności, jakie są rzeczywiście skutki odstąpienia od umowy oraz czy przedsiębiorca jest uprawniony do naliczania jakichkolwiek opłat. Konsument powinien uzyskać w sposób jednoznaczną informację, iż przedsiębiorca – w przypadku odstąpienia od umowy przez konsumenta zgodnie z art. 53 ustawy o kredycie konsumenckim – pobiera odsetki od środków wypłaconych w ramach pożyczki. W sytuacji, w której to Spółka zrezygnowałaby z takiego przywileju - również przedmiotowa informacja powinna znaleźć się w umowie pożyczki, aby nie wprowadzać stanu niepewności co do kształtu stosunku prawnego łączącego obie strony.

W umowach pożyczki zawieranych przez MLC brak jest informacji o wysokości odsetek naliczanych w stosunku dziennym od kwoty, która zostanie udostępniona do dyspozycji konsumenta. Nie jest on więc w stanie zweryfikować, czy wysokość ewentualnych opłat za okres korzystania z otrzymanej pożyczki (jeśli w rzeczywistości byłyby pobierane) jest wyliczona właściwie, a przedsiębiorca nie dąży do uzyskania nieuprawnionych korzyści względem słabszej strony stosunku zobowiązaniowego. Brak ww. informacji może wpływać na podjęcie przez konsumenta decyzji o odstąpieniu od umowy, gdyż nie wie on, z jakimi kosztami może się to wiązać.

Informacje na temat możliwości odstąpienia przez konsumenta od umowy i kwestie rozliczenia stron umowy z tego tytułu zawierają Pouczenia stanowiące załącznik do umowy pożyczki, jednakże, co już wcześniej wskazano, nie czyni to zadość obowiązkowi określonemu przez ustawodawcę w art. 30 ust. 1 pkt 15 ustawy o kredycie konsumenckim. Przepisy art. 30 ust. 1 ww. ustawy formułują obowiązek kredytodawcy/pożyczkodawcy i nie pozostawiają marginesu swobody w tym zakresie.

Ad 1.d.

Zdaniem Prezesa UOKiK Spółka nie zamieściła informacji o prawie konsumenta do spłaty kredytu przed terminem. Co prawda Pouczenia będące załącznikiem do umowy pożyczki zawierają regulacje w powyższym zakresie, jednakże to w dokumencie umowy trzeba zamieścić zwięzłą informację o uprawnieniu konsumenta do przedterminowej spłaty, w każdym czasie, całości lub części kredytu.⁴ Zgodnie z art. 48 ustawy o kredycie konsumenckim, konsument ma prawo w każdym czasie do spłaty całości lub części kredytu

⁴ T. Czech, *Kredyt konsumencki, Komentarz*, Warszawa 2012, str. 323.

przed okresem określonym w umowie, natomiast kredytodawca nie może uzależniać wcześniejszej spłaty kredytu od jego poinformowania przez konsumenta.

Mając na uwadze powyższe, należy wskazać, iż Spółka nie dopełniła obowiązku, o którym mowa w art. 30 ust. 1 pkt 16 ustawy o kredycie konsumenckim, bowiem nie wskazała informacji o prawie do spłaty kredytu przed terminem w umowie pożyczki

Ad.1.e.

W ocenie Prezesa UOKiK MLC nie zamieściło w umowach pożyczek informacji o organie nadzoru właściwym w sprawach ochrony konsumentów, przez co naruszyło art. 30 ust. 1 pkt 21 ustawy o kredycie konsumenckim, zgodnie z którym umowa o kredyt konsumencki powinna zawierać wskazanie organu nadzoru właściwego w sprawach ochrony konsumentów.

Organem ustawowo powołanym do ochrony interesów konsumentów jest – zgodnie z art. 1 ust. 3 w związku z art. 29 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów – Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Wyposażony on został przez ustawodawcę przede wszystkim w instrumenty orzecznicze z zakresu ochrony konsumentów, które umożliwiają sprawowanie kontroli przestrzegania przepisów ustaw chroniących interes konsumentów oraz przeciwdziałanie ich naruszeniom⁵. W tym miejscu ponownie wskazać należy, iż informacja o ww. organie przedstawiona w Pouczeniach nie czyni zadość obowiązkowi ustawowymi wyrażonym w przepisie art. 30 ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim.

Wskazać w tym miejscu należy, iż świadomość konsumentów o przysługujących im uprawnieniach wciąż jest niewystarczająca, wobec czego należy dołożyć wszelkich starań, aby zwiększyć poziom tej wiedzy. Działania polegające na pominięciu takiej informacji, mimo obowiązku informacyjnego w tym zakresie wynikającego z ustawy, są bezsprzecznie niekorzystne dla konsumenta i nieuczciwe ze strony kredytodawcy, który uchyla się od spełnienia ustawowego obowiązku.

Ad.2

W ocenie Prezesa UOKiK przedsiębiorca w sposób nieuprawniony zabezpieczał wiarygodność wynikającą z umowy pożyczki poprzez przyjmowanie weksli in blanco bez klauzuli „nie na zlecenie” lub innej równoznacznej, co może stanowić naruszenie przepisu art. 41 ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim.

Weksel lub czek konsumenta wręczony pożyczkodawcy w celu spełnienia lub zabezpieczenia świadczenia wynikającego z umowy o kredyt konsumencki powinien zawierać klauzulę "nie na zlecenie" lub inną równoznaczną. Powyższe uregulowanie ma na celu ochronę interesów konsumentów przed utratą przysługujących im uprawnień w razie zaciągnięcia zobowiązania wekslowego na rzecz pożyczkodawcy. Jako *ratio legis* przedmiotowego ograniczenia wskazuje się, iż pozbawienie konsumentów przywileju wynikającego z zakazu pobierania weksli innych niż nie na zlecenie oznaczałoby krok wstecz w zakresie ochrony konsumentów. Papiery wartościowe, takie jak weksel czy czek mogą być przyjmowane w celu spełnienia bądź zabezpieczenia świadczeń wynikających z umowy o kredyt konsumencki, obecnie ich główną rolą jest zabezpieczenie udzielonego kredytu. Przydatność papierów jako środka spełnienia zobowiązań czy mechanizmu zabezpieczenia wiarygodności wynika z surowej odpowiedzialności za zobowiązanie wekslowe czy czekowe, czego konsekwencją

⁵ C. Banasiński, E. Pionka, *Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów Komentarz*, Warszawa 2009, str. 32.

jest bezwarunkowy charakter odpowiedzialności dłużnika i uproszczony tryb dochodzenia zobowiązania. Ustawa wymaga, aby przedsiębiorca przyjmował wyłącznie weksle, których indosowanie wyłączono przez zamieszczenie odpowiedniej klauzuli. Możliwość swobodnego obrotu może potencjalnie narazić konsumenta na niespodziewane straty czy trudności, które wiążą się ze zmianą podmiotu uprawnionego do żądania zapłaty bez jego wiedzy czy zgody. Aby dodatkowo zabezpieczyć jego prawa, na Pożyczkodawcy spoczywa obowiązek naprawienia szkody poniesionej przez konsumenta, wynikającej z przyjęcia weksła niezawierającego klauzuli „nie na zlecenie”⁶.

W niniejszym postępowaniu przedsiębiorca w umowach pożyczki zamieszcza postanowienia o treści: „Jako zabezpieczenie wszelkich należności Pożyczkobiorcy względem Pożyczkodawcy powstałych z tytułu niniejszej umowy Pożyczkobiorca składa w dniu zawarcia niniejszej umowy weksel in blanco, który to weksel w przypadku niewykonania przez Pożyczkobiorcę, któregokolwiek z postanowień umowy, Pożyczkodawca ma prawo uzupełnić na kwotę wymienioną w deklaracji wekslowej wraz ze wszystkimi kosztami i odsetkami, opłatami za zwłokę, oraz kosztami uzupełnienia weksła opatrzyć klauzulą „bez protestu”, miejscem i terminem płatności według własnego uznania i wezwać Pożyczkobiorcę w terminie 3 dni licząc od daty jego uzupełnienia, do jego wykupu za kwotę wskazaną na wekslu (za okazaniem).” Brak jest jednak informacji, iż powyższy weksel opatrzony jest klauzulą „nie na zlecenie”. Identycznie sytuacja przedstawia się w przypadku deklaracji wekslowej oraz weksła. Powyższy weksel – zgodnie z pouczeniem zawartym w deklaracji – może zostać opatrzony jedynie klauzulą „bez protestu”, brak jest jednak informacji, jakoby był on opatrzony sformułowaniem „nie na zlecenie” lub innym równoznacznym stwierdzeniem.

W tym miejscu wskazać należy, iż klauzula „bez protestu” nie spełnia tożsamej roli jak formuła o treści „nie na zlecenie”. Niniejsza klauzula ułatwia dochodzenie wiarygodności wynikającej z weksła w momencie, kiedy dłużnik (w tym wypadku konsument) odmawia przyjęcia weksła bądź zapłaty zobowiązania wynikającego z weksła. Zgodnie z art. 44 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 r. Prawo wekslowe (Dz. U. 1936 Nr 37, poz. 282 ze zm.) *odmowa przyjęcia lub zapłaty powinna być stwierdzona aktem publicznym (protest spowodu nieprzyjęcia lub niezapłacenia)*. Tak więc dopiero wniesienie protestu umożliwia żądania zapłaty od dłużnika wekslowego. Informacja „bez protestu” oznacza, iż zwalnia wierzyciela z konieczności wykonywania protestu z powodu niezapłacenia weksła w sytuacji, kiedy chciałby on dochodzić należności nie tylko od wystawcy weksła własnego, ale również od indosantów. Jednocześnie przedmiotowa klauzula nie zabezpiecza interesów konsumentów w taki sposób, iż uniemożliwia swobodny i pozbawiony ograniczeń obrót weksłami, co leżało u podstaw regulacji z art. 41 ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim. Zdaniem Prezesa UOKiK powyższe zachowanie przedsiębiorcy narusza bezwzględnie obowiązujące przepisy prawa oraz w sposób negatywny wpływa na ochronę ich praw zagwarantowanych ustawą. W tym miejscu wskazać należy, iż ustawodawca w przepisie art. 47 ustawy o kredycie konsumenckim wyraźnie przewidział, iż „postanowienia umowne nie mogą wyłączać ani ograniczać uprawnień konsumenta przewidzianych w ustawie”.

Ad. 3

W myśl przepisu art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (tekst jednolity: Dz. U. Nr z 2016, poz. 3, dalej: ustawa o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym) za nieuczciwą praktykę rynkową

⁶ Uzasadnienie do projektu ustawy o kredycie konsumenckim z dnia 12 maja 2011 r.

uznaje się w szczególności praktykę rynkową wprowadzającą w błąd oraz agresywną praktykę rynkową, a także stosowanie sprzecznego z prawem kodeksu dobrych praktyk. Natomiast zgodnie z art. 5 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym – praktykę rynkową uznaje się za działanie wprowadzające w błąd, jeżeli działanie to w jakikolwiek sposób powoduje lub może powodować podjęcie przez przeciętnego konsumenta decyzji dotyczącej umowy, której inaczej by nie podjął. Interpretując zatem pojęcie praktyki wprowadzającej w błąd należy stwierdzić, że jest to każda praktyka, która w jakikolwiek sposób, w tym również przez swoją formę, wywołuje skutek w postaci co najmniej możliwości wprowadzenia w błąd przeciętnego konsumenta, do którego jest skierowana lub dociera i która ze względu na swoją zwodniczą naturę może zniekształcić jego zachowanie rynkowe. Wprowadzające w błąd działanie może polegać przede wszystkim na rozpowszechnianiu nieprawdziwych informacji (art. 5 ust. 2 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym). Stosownie do brzmienia art. 5 ust. 4 ww. ustawy przy ocenie, czy praktyka rynkowa wprowadza w błąd przez działanie, należy uwzględnić wszystkie jej elementy oraz okoliczności wprowadzenia produktu na rynek, w tym sposób jego prezentacji.

Działania w postaci rozpowszechniania nieprawdziwych informacji, w wyniku czego konsument zostaje wprowadzony w błąd, mogą dotyczyć w szczególności praw konsumenta, w szczególności prawa do naprawy lub wymiany produktu na nowy albo prawa do obniżenia ceny lub do odstąpienia od umowy (art. 5 ust. 3 pkt 4 ww. ustawy).

Należy jednak zauważyć, że zgodnie z orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (dalej: TSUE)⁷, w sytuacji gdy działania przedsiębiorcy spełniają wymagania nieuczciwej praktyki wprowadzającej odbiorcę w błąd, to nie zachodzi konieczność badania, czy taka praktyka jest również spreczna z dobrymi obyczajami, które na gruncie art. 5 ust. 2 pkt a dyrektywy 2005/29/WE⁸ zdefiniowane zostały jako wymogi staranności zawodowej. Identyczny pogląd w tym zakresie wyraził również Sąd Najwyższy⁹. Powyższe stanowisko znalazło swoje odzwierciedlenie w ustawodawstwie krajowym, gdyż od 25 grudnia 2014 r. zmianie uległ art. 4 ust. 2. Ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym¹⁰ w wyniku czego, praktyki wprowadzające w błąd nie podlegają ocenie w świetle przesłanek określonych w art. 4 ust. 1 ww. ustawy.

Wskazać należy, iż potencjalna możliwość wprowadzenia w błąd ma miejsce szczególnie wtedy, gdy przedsiębiorca ukrywa istotne dla podjęcia przez konsumenta racjonalnej decyzji rynkowej informacje lub przedstawia je w niejasny, niezrozumiały lub dwuznaczny sposób. Wprowadzenie w błąd polega przede wszystkim na pewnym zniekształceniu procesu decyzyjnego konsumenta poprzez wytworzenie w jego umyśle mylnego przekonania co do transakcji, w którą chce się zaangażować. W rezultacie wytworzenia się tego mylnego przekonania, konsument podejmuje decyzję o zaangażowaniu lub wycofaniu się z danej decyzji, przy czym istotne jest to, że takiej decyzji by nie podjął, gdyby nie nieuczciwe działania przedsiębiorcy. Owo zniekształcenie procesu decyzyjnego

⁷ Wyrok TSUE z dnia 19 września 2013 r. w sprawie CHS Tour Services GmbH przeciwko Team4 Travel GmbH (C-435/11).

⁸ Dyrektywa 2005/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 maja 2005 r. dotycząca nieuczciwych praktyk handlowych stosowanych przez przedsiębiorstwa wobec konsumentów na rynku wewnętrznym oraz zmieniającej dyrektywę Rady 84/450/EWG, dyrektywy 97/7/WE, 98/27/WE i 2002/65/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady („dyrektywy o nieuczciwych praktykach handlowych”) (Dz.U. L 149, s. 22).

⁹ Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 marca 2013 r., sygn. III SK 34/13.

¹⁰ Znowelizowany w związku z wejściem w życie art. 49 ustawy z dnia 30 maja 2014 r. o prawach konsumenta (Dz. U. 2014, poz. 827).

konsumenta, w przypadku praktyk wprowadzających w błąd przez działanie, polega głównie na podawaniu fałszywych lub mylących informacji dotyczących produktu lub sposobu jego prezentacji albo wprowadzenia na rynek¹¹. Dla prawidłowego zinterpretowania celu tej ustawy należy wskazać, iż przedsiębiorca nie tyle musi faktycznie spowodować, iż przeciętny konsument podejmie decyzję, której przy braku wprowadzenia w błąd by nie podjął, co wystarczy już samo wystąpienie takiej możliwości wprowadzenia w błąd.

W niniejszym postępowaniu koniecznym stało się również rozważenie przez Prezesa UOKiK, czy działania przedsiębiorcy w zakresie stosowania nieuczciwych praktyk rynkowych mogły wprowadzać przeciętnego konsumenta w błąd i tym samym mogły powodować podjęcie przez niego decyzji dotyczącej umowy, której inaczej by nie podjął.

Zarzucona przedsiębiorcy nieuczciwa praktyka rynkowa podlega również ocenie z punktu widzenia ustalonego modelu przeciętnego konsumenta. Zgodnie z przepisem art. 2 pkt 8 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym za przeciętnego uznaje konsumenta, który jest dostatecznie dobrze poinformowany, uważny i ostrożny. Wymaga zarazem dokonania oceny tych cech z uwzględnieniem czynników społecznych, kulturowych, językowych i przynależności danego konsumenta do szczególnej grupy konsumentów, przez którą rozumie się dającą się jednoznacznie zidentyfikować grupę konsumentów, szczególnie podatną na oddziaływanie praktyki rynkowej lub na produkt, którego praktyka rynkowa dotyczy, ze względu na szczególne cechy, takie jak wiek, niepełnosprawność fizyczna lub umysłowa.

W przedmiotowej sprawie rekonstruowany model przeciętnego konsumenta dotyczy konsumenta zawierającego umowę pożyczki lub mogącą zawrzeć umowę pożyczki, w której zawarciu Spółka pośredniczy. Adresatem działań MLC, polegających na udzielaniu kredytów konsumenckich oraz pośredniczeniu w zawieraniu umów kredytu, jest ogół konsumentów. Przyjąć należy, że oferta handlowa Spółki, kierowana była do niedookreślonej grupy osób fizycznych, konsumentów, którzy zawierają umowę w celu bezpośrednio niezwiązanym z działalnością gospodarczą. Charakter oferowanej usługi finansowej nie wskazuje na to, by MLC kierowało swoją ofertę do szczególnej grupy konsumentów, która mogłaby zostać wyodrębniona na podstawie określonej i wspólnej im cechy. Przyjęty zatem w niniejszej sprawie model przeciętnego konsumenta nie odwołuje się do szczególnej grupy konsumentów.

Przez przeciętnego konsumenta należy rozumieć konsumenta dostatecznie dobrze (przeciętnie) rozważnego i zorientowanego, mającego prawo do uzyskiwania od przedsiębiorcy rzetelnych informacji przekazywanych w sposób niewprowadzający w błąd. Wskazanie na cechy takie jak dostateczne poinformowanie, uwaga oraz ostrożność określa pewien zespół cech mentalnych konsumenta (jego „przeciętność”), polegającą na tym, że z jednej strony możemy wymagać od niego pewnego stopnia wiedzy i orientacji w rzeczywistości, lecz z drugiej strony nie możemy uznać, że jego wiedza jest kompletna i profesjonalna. Konsument zawierający umowę kredytu konsumenckiego pomimo podstawowej wiedzy dotyczącej mechanizmu udzielania pożyczek i konstrukcji umowy mógł nie zauważyć braków w ww. umowie, nieprawidłowości dotyczących weksla in blanco czy też wskazania nieaktualnych przepisów prawa regulujących kwestie odstąpienia od umowy, bowiem był w przekonaniu, iż profesjonalny uczestnik rynku usług finansowych jakim jest MLC zadbał o wszelkie kwestie prawne i formalne.

¹¹ R. Stefanicki, *Interpretacja dyrektywy dotyczącej nieuczciwych praktyk handlowych wobec konsumentów na rynku wewnętrznym*, Glosa 1/2010, str. 88.

Ad 3.a

MLC w Załączniku nr 2 do umowy pośrednictwa pt. Oświadczenie o odstąpieniu od umowy zawartej na odległość, zamieściła następujące postanowienia: „Oświadczam, że zgodnie z art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 2 marca 2000 r. o ochronie niektórych praw konsumentów oraz odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny (Dz.U. nr 22 poz. 271 z późn. zm.) odstępuje od umowy zlecenia pośrednictwa finansowego nr (tu każdorazowo wpisywany jest numer umowy oraz data jej zawarcia). Wskazuje, iż oświadczenie składam z zachowaniem terminu określonego w art. 10 w/w ustawy, a wobec nierozpoczęcia świadczenia usług odstępuję jej w pełni skutecznie.”

W tym miejscu należy wskazać, iż w dniu 25 grudnia 2014 r. weszła w życie ustawa o prawach konsumenta (Dz.U. z 2014 r., poz. 827 ze zm.). Nowa regulacja uchylila ustawę z dnia 2 marca 2000 r. o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny (Dz. U. z 2012 r. poz. 1225, dalej: ustawa o ochronie niektórych praw konsumentów) oraz ustawę z dnia 27 lipca 2002 r. o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej oraz o zmianie ustawy Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 141, poz. 1176, z późn. zm., dalej: ustawa o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej)¹². Omawiana ustawa w szczególności reguluje zasady i tryb zawierania z konsumentem umowy na odległość dotyczącej usług finansowych (por. Rozdział 5 ww. ustawy). Znajdzie więc zastosowanie do usług pośrednictwa kredytowego świadczonych ww. drogą przez MLC.

Kwestie związane z odstąpieniem konsumenta uregulowane zostały w przepisie art. 40 ww. ustawy, i tak przepis ust. 1 ww. artykułu stanowi, iż konsument, który zawarł na odległość umowę o usługi finansowe, może od niej odstąpić bez podania przyczyn, składając oświadczenie na piśmie, w terminie 14 dni od dnia zawarcia umowy lub od dnia potwierdzenia informacji, o którym mowa w art. 39 ust. 3, jeżeli jest to termin późniejszy. Termin uważa się za zachowany, jeżeli przed jego upływem oświadczenie zostało wysłane. Konsument nie ponosi kosztów związanych z odstąpieniem, z wyjątkiem kosztów, o których mowa w ust. 4.

Stosowanie przez przedsiębiorcę cytowanych wyżej przez Prezesa UOKiK postanowień mogło wprowadzać konsumenta w błąd co do rzeczywistych uprawnień przyznanych mu przez ustawę o prawach konsumenta, a to z kolei mogło mieć wpływ na podjęte przez niego decyzje w sytuacji, gdyby chciał odstąpić od umowy. Aktualnie konsument posiada bowiem 14 dni na odstąpienie od umowy o usługę finansową zawartej na odległość. Wskazywanie poprzez odniesienie do przepisu art. 7 nieobowiązującej już ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów, terminu 10-cio dniowego kształtowało prawa konsumenta w sposób mniej korzystny niż wynikający z obowiązujących przepisów prawa. W konsekwencji konsument pomimo zamiaru może nie skorzystać z możliwości odstąpienia od umowy w terminie przekraczającym 10 dni, uznając takie oświadczenie za spóźnione.

Mając na uwadze powyższe, należy stwierdzić, iż stosowanie kwestionowanych postanowień mogło wprowadzać przeciętnego konsumenta w błąd co do rzeczywistych uprawnień przyznanych mu przez ustawę o prawach konsumenta, a to z kolei może mieć wpływ na podjęte przez niego decyzje w sytuacji, gdy będzie chciał odstąpić od umowy. Tak więc działanie przedsiębiorcy wynikające z umieszczenia wyżej wymienionej klauzuli w załączniku do umowy pośrednictwa finansowego mogło mieć wpływ na przeciętnego konsumenta w zakresie możliwości podjęcia decyzji dotyczącej umowy, której inaczej by nie podjął. Tym samym działanie przedsiębiorcy stanowiło nieuczciwą praktykę rynkową, o której

¹² Por. art. 52 ustawy o prawach konsumenta.

mowa w art. 5 ust. 3 pkt 4 w zw. z art. 5 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 w zw. z art. 4 ust 2 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym.

Ad 3.b.

W Załączniku nr 3 do umowy pośrednictwa, Spółka zamieściła następujące postanowienie: „Na mocy art. 10 ust. 3 pkt 1 Ustawy z dnia 2 marca 2000r. o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny, wyrażam zgodę na rozpoczęcie świadczenia usług pośrednictwa finansowego przed upływem terminu do złożenia oświadczenia o odstąpieniu od umowy”.

Przywoływany przez przedsiębiorcę przepis art. 10 ust. 3 pkt 1 ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów wskazywał, iż „Jeżeli strony nie umówiły się inaczej, prawo odstąpienia od umowy zawartej na odległość nie przysługuje konsumentowi w wypadkach: 1) świadczenia usług rozpoczętego, za zgodą konsumenta, przed upływem terminu, o którym mowa w art. 7 ust. 1.”

Aktualnie ustawodawca w przepisie art. 40 ust. 4 ustawy o prawach konsumenta zastrzegł, iż w przypadku rozpoczętego za zgodą konsumenta świadczenia usług przed upływem terminu na odstąpienie od umowy, przedsiębiorca może żądać zapłaty ceny lub wynagrodzenia za usługę rzeczywiście wykonaną. Oznacza, to iż w obecnym stanie prawnym konsument może odstąpić od umowy w przypadku rozpoczęcia za jego zgodą świadczenia usług przez przedsiębiorcę w momencie kiedy nie upłynął termin na dokonanie odstąpienia, jednakże konsument może ponieść pewne koszty związane z usługą.

Natomiast na gruncie nieobowiązującej już ustawy konsument nie mógł zrealizować prawa do odstąpienia od umowy, jeśli zgodził się na rozpoczęcie świadczenia usług przez przedsiębiorcę przed upływem 10-cio dniowego terminu. Różnice ww. regulacji są oczywiste i odmiennie kreują sytuację konsumenta. Stosowany przez Spółkę zapis kształtował prawa konsumenta w sposób mniej korzystny niż wynikający z obowiązujących przepisów prawa. Konsument będący w błędnym przekonaniu o niemożliwości dokonania odstąpienia w omawianej sytuacji mógł nawet nie podjąć jego próby.

Mając na uwadze powyższe, należy stwierdzić, iż stosowanie kwestionowanych postanowień mogło wprowadzać przeciętnego konsumenta w błąd co do rzeczywistych uprawnień przyznanych mu przez ustawę o prawach konsumenta, a to z kolei może mieć wpływ na podjęte przez niego decyzje w sytuacji, gdy będzie chciał odstąpić od umowy. Tak więc działanie przedsiębiorcy wynikające z umieszczenia wyżej wymienionej klauzuli w załączniku do umowy pośrednictwa finansowego mogło mieć wpływ na przeciętnego konsumenta w zakresie możliwości podjęcia decyzji dotyczącej umowy, której inaczej by nie podjął. Tym samym działanie przedsiębiorcy stanowiło nieuczciwą praktykę rynkową, o której mowa w art. 5 ust. 3 pkt 4 w zw. z art. 5 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 w zw. z art. 4 ust 2 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym.

Ad 3.c.

Przedsiębiorca w Formularzu odstąpienia od umowy stanowiącego załącznik do umowy pożyczki wskazał, iż ww. formularz należy doręczyć osobiście albo przez pełnomocnika lub przesłać listem poleconym na adres przedsiębiorcy.

W tym miejscu należy wskazać, iż zgodnie z art. 53 ust. 4 i 5 ustawy o kredycie konsumenckim termin do odstąpienia od umowy jest zachowany, jeżeli konsument przed jego upływem złoży pod wskazany przez kredytodawcę lub pośrednika kredytowego adres oświadczenie o odstąpieniu od umowy. Dla zachowania ww. terminu jest wystarczające

wysłanie oświadczenia przed jego upływem. Ustawodawca nie wprowadził żadnych rygorów dotyczących formy przesłania ww. oświadczenia, stąd dozwolone są wszelkie możliwości. Pozbawienie konsumentów prawdziwej informacji dotyczącej odstąpienia od umowy zawartej na odległość uniemożliwia podejmowanie świadomych i w pełni suwerennych decyzji w tym zakresie. Podkreślić należy, iż ustawodawca dał konsumentowi pełną swobodę odnośnie formy złożenia odstąpienia. To od niego będzie zależało czy oświadczenie o odstąpieniu doręczy przedsiębiorcy osobiście czy też wyśle go pocztą – listem zwykłym, poleconym lub przesyłką kurierską.

Mając na uwadze powyższe, przedsiębiorca wskazując, iż formularz odstąpienia od umowy należy doręczyć osobiście albo przez pełnomocnika lub przesłać listem poleconym na adres przedsiębiorcy, przekazuje konsumentom nieprawdziwą informację, przez co może wprowadzać przeciętnego konsumenta w błąd co do formy odstąpienia od umowy, a to z kolei może mieć wpływ na podjęte przez niego decyzje w sytuacji, gdy będzie chciał od niej odstąpić. Stąd działanie przedsiębiorcy stanowiło nieuczciwą praktykę rynkową, o której mowa w art. 5 ust. 1 w związku z art. 4 ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym.

Zaniechanie praktyk określonych w pkt I

Zgodnie z dyspozycją art. 27 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów nie wydaje się decyzji o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i nakazującej zaniechanie jej stosowania, jeżeli przedsiębiorca zaprzestał zabronionych działań, o których mowa w art. 24 ww. ustawy. W związku z zaprzestaniem stosowania praktyk, o których mowa w pkt I sentencji niniejszej decyzji, Prezes UOKiK wydał decyzję o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i stwierdził zaniechanie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów opisanych w pkt I.1.a-e (w zakresie zawierania przez MLC umów kredytu konsumenckiego), pkt I.2, pkt 3.c z dniem 24 kwietnia 2015 r. (dzień po dniu w którym wykonana została ostatnia z umów kredytu konsumenckiego zawartych z konsumentami w marcu 2015 r.), z dniem 1 stycznia 2016 r. odnośnie praktyki wskazanej w pkt I.1.a odnoszącej się do działalności Spółki pośrednika kredytowego (zaprzestaniem oferowania konsumentom ww. usług), z dniem 31 marca 2016 r. (dzień po dniu w którym wykonana została ostatnia z umów pośrednictwa kredytowego zawartych w grudniu 2015 r.) w zakresie praktyk opisanych w pkt I.3.a i b.

Przesłanka naruszenia zbiorowych interesów konsumentów

Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów formułuje definicję negatywną pojęcia zbiorowego interesu konsumentów, stwierdzając w art. 24 ust. 3, że nie jest nim suma indywidualnych interesów konsumentów. W świetle art. 1 ust. 1 wyżej przywołanej ustawy należy przyjąć, że ze zbiorowymi interesami konsumentów mamy do czynienia wówczas, gdy działania przedsiębiorcy są powszechne i mogą dotknąć każdego potencjalnego konsumenta będącego kontrahentem przedsiębiorcy. Przedmiotem ochrony nie są zatem interesy indywidualnego konsumenta lub grupy indywidualnych konsumentów, ale wszystkich –

aktualnych lub potencjalnych klientów – traktowanych jako grupa uczestników rynku zasługująca na szczególną ochronę¹³.

Stanowisko to potwierdzone zostało również w orzecznictwie Sądu Najwyższego, który w uzasadnieniu jednego z wyroków stwierdził, iż: „nie jest zasadne uznawanie, że postępowanie z tytułu naruszenia ustawy antymonopolowej można wszczynać tylko wtedy, gdy zagrożone są interesy wielu odbiorców, a nie jest to możliwe w sytuacji, gdy pokrzywdzonym jest tylko jeden konsument. Wydawane orzeczenie ma bowiem wymiar znacznie szerszy, pełni także funkcję prewencyjną, służy bowiem ochronie także nieograniczonej liczby potencjalnych konsumentów”¹⁴.

W ocenie Prezesa UOKiK, zakwestionowane w przedmiotowej decyzji zachowania MLC, polegające na stosowaniu w obrocie z konsumentami umów naruszających obowiązek udzielenia konsumentom rzetelnych, prawdziwych oraz pełnych informacji, a także na stosowaniu nieuczciwych praktyk rynkowych oraz postanowienia sprzecznego z powszechnie obowiązującym prawem godzą w zbiorowe interesy konsumentów. Stroną umowy zawieranej przez ww. przedsiębiorcę są zarówno wszyscy aktualni, jak i wszyscy przyszli potencjalni klienci zamierzający wziąć pożyczkę u przedsiębiorcy. Zatem krąg adresatów takiego wzorca nie jest z góry określony.

Na poparcie powyższego należy przytoczyć stanowisko Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, który wskazał, iż jeżeli potencjalną daną praktyką przedsiębiorcy może być dotknięty każdy konsument w analogicznych okolicznościach, to ma miejsce naruszenie zbiorowych interesów¹⁵. Tak więc w rozpatrywanym stanie faktycznym działanie Spółki nie dotyczy interesów poszczególnych osób, których sprawy mają charakter jednostkowy, indywidualny i nie dający się porównać z innymi, lecz wpływa niekorzystnie na interesy potencjalnie nieokreślonego kręgu konsumentów, których sytuacja jest identyczna i wspólna dla całej, licznej grupy obecnych i przyszłych kontrahentów przedsiębiorcy.

Mając na względzie powyższe należy stwierdzić, że wszystkie przesłanki z art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów zostały spełnione, co oznacza, iż przedsiębiorca dopuścił się stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów.

Wobec tego orzeczono jak w punkcie I sentencji decyzji.

II.

Zgodnie z art. 105 § 1 k.p.a., gdy postępowanie z jakiegokolwiek przyczyny stało się bezprzedmiotowe w całości albo w części, organ administracji publicznej wydaje decyzję o umorzeniu postępowania odpowiednio w całości albo w części. Bezprzedmiotowość postępowania administracyjnego, o której mowa w art. 105 § 1 k.p.a. oznacza, że brak jest któregoś z elementów pozwalających na rozstrzygnięcie sprawy co do jej istoty. W orzecznictwie utrwalony jest pogląd, że przesłanka bezprzedmiotowości występuje, gdy brak jest podstaw prawnych do merytorycznego rozstrzygnięcia danej sprawy w ogóle bądź nie było

¹³ wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 10 lipca 2008r., sygn. akt VI ACa 306/08, a także T. Skoczny, *Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów Komentarz*, C.H.Beck 2009r., s. 962.

¹⁴ Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 września 2003 r. (sygn. akt: I CKN 504/01).

¹⁵ Wyrok SOKiK z dnia 13 stycznia 2009 r., sygn.. XVII Ama 26/08.

podstaw do jej rozpoznania w drodze postępowania administracyjnego. Naczelny Sąd Administracyjny stwierdził, że bezprzedmiotowość postępowania oznacza brak któregoś z elementów stosunku materialnoprawnego, skutkującego tym, iż nie można załatwić sprawy przez rozstrzygnięcie jej co do istoty¹⁶. Bezprzedmiotowość postępowania wynikać może zarówno z przyczyn podmiotowych (np. śmierć strony, ustanie bytu prawnego osoby prawnej), jak i przedmiotowych (np. w przypadku stwierdzenia, że organ, który prowadził postępowanie na żądanie strony nie był właściwy, a także, gdy strona wnosi o wydanie decyzji tożsamej w decyzją uprzednią). W tym zakresie brak jest więc podstaw prawnych do merytorycznego rozpoznania sprawy.

W niniejszym przypadku okolicznością powodującą konieczność umorzenia niniejszego postępowania w zakresie zarzutu dotyczącego stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów polegającej na naruszeniu obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji poprzez niewskazywanie w umowach pożyczki informacji o wszystkich założeniach przyjętych do obliczenia całkowitej kwoty do zapłaty przez konsumenta (vide pkt II.b postanowienia Prezesa UOKiK Nr RBG-20/2016), jest brak sankcji ustawowej. Mając na względzie brzmienie art. 30 ust. 1 pkt 7 wymóg podawania wszystkich przyjętych założeń dotyczy wyłącznie obliczania rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania.

W kwestii umorzenia niniejszego postępowania odnośnie zarzutu dotyczącego stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów polegającej na naruszeniu obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji poprzez niewskazania przez MLC w umowach pożyczki informacji o możliwości skorzystania z pozasądowego rozstrzygnięcia sporów oraz zasadach dostępu do tej procedury (vide pkt I.1.e postanowienia Prezesa UOKiK Nr RBG-20/2016), jest brak przepisu prawa stanowiącego obowiązek przystąpienia przez kredytodawcę do pozasądowego rozstrzygnięcia sporów. Zauważyć należy, iż przepisy Rozdziału 4 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. (tekst jednolity: Dz.U. z 2016 r., poz. 892) dotyczące możliwości przeprowadzenia przez Rzecznika Finansowego pozasądowego postępowania w sprawie rozwiązywania sporów między klientem a podmiotem rynku finansowego weszły w życie w dniu 1 stycznia 2016 r.

Mając na względzie ww. okoliczności należało orzec, jak w pkt II sentencji decyzji.

III.

Zgodnie z art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Prezes UOKiK ma kompetencje do ukarania przedsiębiorcy poprzez nałożenie na niego kary pieniężnej w wysokości do 10% obrotu osiągniętego w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary, jeśli przedsiębiorca ten, choćby nieumyślnie, dopuścił się stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów.

Mając na względzie stan faktyczny i prawny niniejszej sprawy, organ ochrony konsumentów postanowił skorzystać z uprawnienia do nałożenia kary pieniężnej z tytułu naruszenia zakazu stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Organ ochrony konsumentów, podejmując decyzję o nałożeniu sankcji finansowej na MLC, miał na względzie, iż nie występują szczególne okoliczności uzasadniające odstąpienie od wymierzenia

¹⁶ Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 24 kwietnia 2003 r., sygn. akt III SA 2225/01.

kary. Jednocześnie Prezes UOKiK przy podjęciu decyzji dotyczącej nałożenia kary finansowej miał na względzie, iż zarzucana przedsiębiorcy praktyka godzi w podstawowe prawa konsumentów związane z korzystaniem z kredytów konsumenckich i usług pośrednictwa kredytowego.

W tym miejscu wskazać należy, iż zaniechanie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów – co wielokrotnie podkreślano w judykaturze - nie jest obligatoryjną podstawą do odstąpienia od wymierzenia kary¹⁷. Żaden przepis ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów nie wyłącza możliwości zastosowania sankcji przewidzianej w art. 106 tejże ustawy w związku z naruszeniem art. 24 ww. ustawy. W takim wypadku Prezes UOKiK jest zobowiązany wydać decyzję o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i stwierdzającą zaniechanie jej stosowania, co jednak nie wyklucza możliwości nałożenia na przedsiębiorcę sankcji finansowych.

Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów nie zawiera zamkniętego katalogu przesłanek, od których uzależniona jest wysokość kar nakładanych na przedsiębiorców.

W art. 111 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów jedynie wskazano, iż Prezes UOKiK, ustalając wysokość nakładanej kary pieniężnej uwzględnia w szczególności okoliczności naruszenia przepisów ustawy oraz uprzednie naruszenie przepisów ustawy, a także okres, stopień oraz skutki rynkowe naruszenia przepisów ustawy, przy czym stopień naruszenia Prezes Urzędu ocenia biorąc pod uwagę okoliczności dotyczące natury naruszenia, działalności przedsiębiorcy, która stanowiła przedmiot naruszenia. Ustalając wysokość kary Prezes UOKiK bierze także pod uwagę okoliczności łagodzące lub obciążające, które wystąpiły w sprawie. Okolicznościami łagodzącymi są w szczególności dobrowolne usunięcie skutków naruszenia, zaniechanie stosowania zakazanej praktyki przed wszczęciem postępowania lub niezwłocznie po jego wszczęciu, podjęcie z własnej inicjatywy działań w celu zaprzestania naruszenia lub usunięcia jego skutków, współpraca z Prezesem UOKiK w toku postępowania (w szczególności przyczynienie się do szybkiego i sprawnego przeprowadzenia postępowania). Natomiast okolicznościami obciążającymi są znaczny zasięg terytorialny naruszenia lub jego skutków, znaczne korzyści uzyskane przez przedsiębiorcę w związku z dokonanym naruszeniem, dokonanie uprzednio podobnego naruszenia oraz umyślność naruszenia (art. 111 ust. 3 i 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów).

Biorąc pod uwagę okoliczności sprawy, w szczególności charakter praktyk i ich możliwe skutki w sferze ekonomicznych i pozaekonomicznych interesów konsumentów, Prezes Urzędu uznał za uzasadnione nałożenie kar pieniężnych za trzy stwierdzone praktyki.

Podkreślić nadto należy, iż nakładana przez organ ochrony konsumentów kara finansowa pełni trojaką funkcję: represyjną, prewencyjną i edukacyjną.

Ustalając wymiar kary należy wziąć przede wszystkim pod uwagę funkcję prewencyjną kar, w tym prewencję ogólną. **Kara bowiem winna być ustalona tak, aby powstrzymywać przedsiębiorcę stosującego praktykę oraz innych przedsiębiorców przed stosowaniem w przyszłości tego typu praktyk w obrocie z konsumentami.** Zachodzi zatem konieczność wymierzenia kar w takiej wysokości, która zniechęci ww. przedsiębiorców do stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

¹⁷ Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 12 stycznia 2012 r., sygn. akt VI ACa 956/11; wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 18 kwietnia 2012 r., sygn. akt VI ACa 1320/11.

Nakładając karę pieniężną, Prezes UOKiK wziął również pod uwagę konieczność ustalenia, czy określone w tym przepisie naruszenie dokonane było co najmniej nieumyślnie. Konieczność brania pod uwagę tej przesłanki w przypadku stosowania kar pieniężnych wynika bezpośrednio z art. 106 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Z tego względu, nakładając karę pieniężną, Prezes UOKiK uwzględnił całokształt okoliczności sprawy, które wskazywać mogą na nieumyślny charakter naruszenia przez MLC zakazu stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Z działaniem nieumyślnym mamy do czynienia wówczas, gdy sprawcy nie można przypisać świadomości naruszenia przepisów ustawy, ale można od niego zasadnie wymagać, aby taką świadomość w odniesieniu do swoich działań posiadał. Analizowane w niniejszym postępowaniu zachowanie przedsiębiorcy (polegające zarówno na działaniu, jak i na zaniechaniu) wiąże się z niedochowaniem przez niego należytej staranności przy wykonywaniu usług udzielania kredytu konsumenckiego i usług pośrednictwa kredytowego. Pomimo tego – jak już wcześniej wskazano – już samo stwierdzenie nieumyślności zakwestionowanej praktyki daje podstawę do nałożenia kary pieniężnej, o której mowa w art. 106 ust. 1 pkt 4 ww. ustawy.

W roku 2015 MLC osiągnęło obrót w wysokości (**tajemnica przedsiębiorstwa**) zł, który będzie podstawą do obliczenia każdorazowo wysokości kary. Maksymalny wymiar kary, jaki można nałożyć na przedsiębiorcę wynosi (**tajemnica przedsiębiorstwa**) zł – tj. 10% osiągniętego obrotu w roku 2015.

Ustalając wymiar kary za naruszenia opisane w niniejszej decyzji, Prezes UOKiK w pierwszej kolejności dokonał oceny wagi stwierdzonych praktyk i na tej podstawie ustalił kwotę bazową, stanowiącą podstawę do dalszych ustaleń w zakresie wysokości kary. Następnie organ ochrony konsumentów rozważył, czy w sprawie występują okoliczności obciążające i łagodzące oraz jaki powinny mieć wpływ na wysokość kary.

Kara pieniężna za stosowanie praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów opisanej w punkcie I.1.

W niniejszym zarzucie stwierdzono naruszenie przez przedsiębiorcę prawa konsumentów do uzyskania rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji wymaganej przepisami ustawy o kredycie konsumenckim.

W ramach niniejszego zarzutu do naruszenia przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w zakresie nieprzekazywania konsumentom formularza informacyjnego doszło na etapie przed zawarciem umowy, natomiast w kwestii niewskazywania informacji wymaganych przepisami ustawy o kredycie konsumenckim do naruszenia doszło na etapie zawierania umowy, co jednak przełożyło się na etap wykonania kontraktu.

W pkt I.1.a niniejszej decyzji udowodniono przedsiębiorcy naruszenie prawa konsumentów do uzyskania rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji poprzez niewskazywanie informacji wymaganych przepisami ustawy o kredycie konsumenckim na formularzu informacyjnym zarówno w sytuacji kiedy MLC było kredytodawcą oraz pośrednikiem kredytowym. Praktyka określona w pkt I.1.a charakteryzuje się wysoką szkodliwością dla konsumentów. Pozbawieni oni zostali prawa do zapoznania się z warunkami proponowanego kredytu oraz uniemożliwiono im porównanie pożyczki zaproponowanej przez Spółkę z warunkami oferowanymi przez innych kredytodawców.

W pkt I.1.b. decyzji udowodniono MLC, iż nie wskazywało w umowach pożyczki informacji o wszystkich założeniach przyjętych do obliczenia rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania pozbawiając tym samym konsumenta pełnej wiedzy na temat wyliczenia RRSO. Przedstawienie wszystkich założeń przyjętych przez przedsiębiorcę do wyliczenia RRSO na etapie zawierania umowy pozwala konsumentowi zapoznać się z faktycznym kosztem kredytu, stąd pozbawienie konsumenta tego prawa należy ocenić jako praktykę umiarkowanie szkodliwą dla konsumentów.

W ramach stosowania praktyki wymienionej w pkt I.1.c przedsiębiorca naruszył fundamentalne prawo każdego konsumenta do odstąpienia od umowy kredytu konsumenckiego na warunkach zawartych w przepisach ustawy o kredycie konsumenckim. Spółka nie poinformowała konsumentów w umowie pożyczki o terminie, sposobie i skutkach odstąpienia od umowy, obowiązku zwrotu przez konsumenta udostępnionego przez kredytodawcę kredytu oraz odsetek zgodnie z rozdziałem 5 ustawy o kredycie konsumenckim, a także kwocie odsetek należnych w stosunku dziennym, w przypadku odstąpienia konsumenta od umowy. Brak wskazania ww. informacji może spowodować u konsumenta niepewność co do możliwości odstąpienia oraz jego skutków w sytuacji kiedy jednak konsumenci zdecydowaliby się na odstąpienie. Powyższe naruszenie należy uznać za szczególnie szkodliwe dla konsumentów.

W pkt I.1.d niniejszej decyzji udowodniono Spółce, iż w umowach pożyczki nie zamieściła informacji o prawie do spłaty kredytu przed terminem. Naruszenie to należy ocenić jako umiarkowanie szkodliwe.

Zachowanie przedsiębiorcy polegające na niewskazaniu w umowach pożyczki informacji na temat organu nadzoru właściwego w sprawach ochrony konsumentów (vide pkt I.1.e niniejszej decyzji) należy ocenić jako mało szkodliwe.

W związku z powyższym, organ ochrony konsumentów - mając na uwadze również krótkotrwały okres stosowania opisanych praktyk (poniżej roku) - uznał, iż natura ww. naruszeń uzasadnia ustalenie wyjściowego poziomu wymiaru kary pieniężnej **na poziomie (tajemnica przedsiębiorstwa) % (tajemnica przedsiębiorstwa % za praktykę z pkt I.1.a, po tajemnica przedsiębiorstwa 5] za praktyki I.1.b., I.1.d., (tajemnica przedsiębiorstwa %) za praktykę z pkt.I.1.e oraz (tajemnica przedsiębiorstwa %) za praktykę określoną w pkt I.1.c.) obrotu uzyskanego przez przedsiębiorcę w 2015 r., co jest równe kwocie (tajemnica przedsiębiorstwa) zł.**

Przy określaniu ostatecznego wymiaru kary Prezes UOKiK stwierdził występowanie okoliczności łagodzących w związku z zaniechaniem wszystkich praktyk z pkt I.1. stosowanych przez przedsiębiorcę na etapie przed wszczęciem niniejszego postępowania i zdecydował o **obniżeniu wymiaru kary o 30 % (o tajemnica przedsiębiorstwa zł), co daje kwotę 6.510zł.** Jednocześnie organ ochrony konsumentów uznał, że nie wystąpiły żadne inne okoliczności łagodzące.

Nie stwierdzono okoliczności obciążających, skutkujących podwyższeniem wymiaru kary.

Kara pieniężna za stosowanie praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów opisanej w punkcie I.2.

W pkt I.2. niniejszej decyzji udowodniono przedsiębiorcy stosowanie bezprawnego działania poprzez przyjmowanie weksli in blanco bez klauzuli „nie na zlecenie” lub innej równoznacznej, co stanowi naruszenie przepisu art. 41 ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim. W konsekwencji MLC mógł dowolnie obracać weksłami.

Oceniając szkodliwość ww. praktyki należy wskazać, że takim działaniem Spółka postawiła konsumentów w gorszej sytuacji niż to przewidział ustawodawca, gdyż weksel przez nich wystawiony, nie zawierający tej klauzuli, mógł być sprzedany przez indos, a tym samym na nabywcę weksla (indosariusza) zostałyby przeniesione pełnia praw wynikających z treści weksla niezależnie od tego, czy przysługiwały one indosantowi, czy nie. Możliwa jest więc sytuacja, w której indosatariusz uzyska poprzez indos więcej praw wekslowych, aniżeli miał ich jego poprzednik, a to z uwagi np. na zarzuty osobiste przysługujące dłużnikowi względem zbywcy weksla. Ponadto w przypadku nabycia weksla przez indos zakres zarzutów służących dłużnikowi wobec wierzyciela wekslowego ulega znacznemu ograniczeniu. Aby zapobiec takim sytuacjom zostało wpisane do ustawy o kredycie konsumenckim postanowienie, iż weksle wystawiane przez konsumentów zawierających umowę pożyczki muszą zawierać klauzulę „nie na zlecenie” lub inną równoznaczną w związku z czym może być on przeniesiony jedynie zgodnie z zasadami zawartymi w kodeksie cywilnym dotyczącymi przelewu wierzytelności. Innymi słowy, w przypadku sprzedaży weksla bez ww. klauzuli przez MLC, konsumenci którzy go wystawili zostali pozbawieni ochrony, jaką zagwarantował im ustawodawca w ustawie o kredycie konsumenckim.

W ramach niniejszego zarzutu do naruszenia przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów doszło na etapie zawierania umowy, co przełożyło się również na etap wykonania kontraktu.

W związku z powyższym, organ ochrony konsumentów - mając na uwadze również krótkotrwały okres stosowania opisanych praktyk (od lutego 2015 r. do dnia 25 marca 2015 r.) - uznał, iż natura naruszeń polegających na bezprawnym działaniu uzasadnia ustalenie wyjściowego poziomu wymiaru kary pieniężnej **na poziomie (tajemnica przedsiębiorstwa) %**, co jest równe kwocie **(tajemnica przedsiębiorstwa) zł**.

Przy określaniu ostatecznego wymiaru kary Prezes UOKiK stwierdził występowanie okoliczności łagodzących w związku z zaniechaniem wszystkich analizowanych praktyk przez przedsiębiorcę po wszczęciu niniejszego postępowania i zdecydował o **obniżeniu wymiaru kary o 20 % (o tajemnica przedsiębiorstwa zł), co daje kwotę 4.376 zł**. Jednocześnie organ ochrony konsumentów uznał, że nie wystąpiły żadne inne okoliczności łagodzące.

Nie stwierdzono okoliczności obciążających, skutkujących podwyższeniem wymiaru kary.

Kara pieniężna za stosowanie praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów opisanej w punkcie I.3.

W pkt I.3. niniejszej decyzji udowodniono przedsiębiorcy stosowanie nieuczciwych praktyk rynkowych.

Stosowanie praktyki wskazanej w pkt I.3.a i I.3.b niniejszej decyzji rzutować mogło na zrealizowanie przez konsumenta prawa do odstąpienia od umowy. Przedsiębiorca mógł wprowadzić konsumenta w błąd odnośnie prawa do odstąpienia poprzez wskazanie nieobowiązujących już podstaw prawnych.

W pkt I.3.c. niniejszej decyzji udowodniono MLC wprowadzenie konsumentów w błąd co do formy odstąpienia od umowy.

Zniekształcenie przez Spółkę warunków odstąpienia przez konsumenta od umowy, co jest fundamentalnym prawem konsumenta przyznanym przez ustawodawcę, należy uznać za szczególnie szkodliwe.

W ramach niniejszego zarzutu do naruszenia przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów doszło na etapie zawierania umowy, co przełożyło się również na etap wykonania kontraktu.

W związku z powyższym, organ ochrony konsumentów - mając na uwadze również krótkotrwały okres stosowania opisanych praktyk (poniżej roku) - uznał, iż natura naruszeń polegających na stosowaniu trzech nieuczciwych praktyk rynkowych uzasadnia ustalenie wyjściowego poziomu wymiaru kary pieniężnej **na poziomie (tajemnica przedsiębiorstwa) % (tajemnica przedsiębiorstwa zł)**, co jest równe kwocie **(tajemnica przedsiębiorstwa) zł**.

Przy określaniu ostatecznego wymiaru kary Prezes UOKiK stwierdził występowanie okoliczności łagodzących w związku z zaniechaniem wszystkich analizowanych praktyk przez przedsiębiorcę po wszczęciu niniejszego postępowania i zdecydował o **obniżeniu wymiaru kary o 20 % (o tajemnica przedsiębiorstwa zł), co daje kwotę 7.877 zł**. Jednocześnie organ ochrony konsumentów uznał, że nie wystąpiły żadne inne okoliczności łagodzące.

Nie stwierdzono okoliczności obciążających, skutkujących podwyższeniem wymiaru kary.

W ocenie organu ochrony konsumentów wymierzenie kar w powyższych wysokościach nie spowoduje zbyt dużego obciążenia przedsiębiorcy, a jednocześnie stanowić będzie dla niego odczuwalną karę za naruszenie praw konsumentów.

Zdaniem Prezesa UOKiK, tak określone kary spełnią zarówno rolę represyjną jako sankcja i dolegliwość za naruszenie przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, jak i prewencyjną, zapobiegając ponownemu ich naruszeniu. Nie bez znaczenia jest również walor wychowawczy, w tym wymiar ogólny, odstraszaający dla innych przedsiębiorców działających w branży przed podobnym naruszeniem słuszych interesów konsumentów. Przyjmując, że kara winna być orzekana na poziomie wystarczającym do osiągnięcia zamierzonego celu i powinna być odczuwalna dla przedsiębiorcy, organ ochrony konsumentów **postanowił nałożyć kary w wysokościach określonych w punkcie III sentencji decyzji**.

Wobec tego orzeczono jak w pkt III sentencji decyzji.

Zgodnie z art. 112 ust. 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, karę pieniężną należy uiścić w terminie **14 dni** od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji na rachunek bankowy Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w **NBP o/o Warszawa** na nr **51 1010 1010 0078 7822 3100 0000**.

IV.

Zgodnie z art. 80 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów Prezes UOKiK rozstrzyga o kosztach w drodze postanowienia, które może być zamieszczone w decyzji kończącej postępowanie. W myśl art. 77 ust. 1 ww. ustawy jeżeli w wyniku postępowania organ ochrony konsumentów stwierdził naruszenie przepisów ustawy, przedsiębiorca, który dopuścił się tego naruszenia, jest obowiązany ponieść koszty postępowania. W świetle

natomiast art. 263 § 1 kodeksu postępowania administracyjnego, do kosztów postępowania zalicza się m.in. koszty doręczenia stronom pism urzędowych. Z kolei zgodnie z art. 264 § 1 ww. kodeksu, jednocześnie z wydaniem decyzji organ administracji publicznej ustala w drodze postanowienia wysokość kosztów postępowania, osoby zobowiązane do ich poniesienia oraz termin i sposób ich uiszczenia.

Postępowanie w sprawie naruszenia zbiorowych interesów konsumentów zostało wszczęte z urzędu, a w jego wyniku organ ochrony konsumentów w punkcie I sentencji decyzji stwierdził naruszenie przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Kosztami niniejszego postępowania są wydatki związane z korespondencją prowadzoną przez Prezesa UOKiK ze stroną. W związku z powyższym, postanowiono obciążyć ww. przedsiębiorcę kosztami postępowania w wysokości **24,80 zł** (słownie: dwadzieścia cztery złote 80/100).

Z uwagi na powyższe orzeczono jak w pkt IV sentencji.

Koszty niniejszego postępowania przedsiębiorca obowiązany jest wpłacić na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie w **NBP o/o Warszawa Nr 51 1010 1010 0078 7822 3100 0000** w terminie **14 dni** od uprawomocnienia się decyzji.

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479²⁸ § 2 kodeksu postępowania cywilnego od niniejszej decyzji przysługuje stronie odwołanie, które wnosi się za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Bydgoszczy do Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie miesiąca od dnia jej doręczenia.

W przypadku kwestionowania wyłącznie postanowienia o kosztach zawartego w punkcie IV niniejszej decyzji, stosownie do art. 81 ust. 5 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479³² § 1 i 2 kodeksu postępowania cywilnego oraz stosownie do art. 264 § 2 kodeksu postępowania administracyjnego w związku z art. 83 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, stronie przysługuje zażalenie za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Bydgoszczy do Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w terminie tygodniowym od dnia jej doręczenia.

Z upoważnienia Prezesa Urzędu Ochrony
Konkurencji i Konsumentów
Dyrektor Delegatury Urzędu Ochrony
Konkurencji i Konsumentów w Bydgoszczy
Piotr Adamczewski